

INTERJÚ ADÁNYI LÁSZLÓVAL

Csóka Balázs

▼ Árvíz, Felsőzsolca

15

Tízéves évfordulója van az idén két szomorú eseménynek: 2010. június 4-én öntött ki a Sajó és a Boldva folyó, melynek során a 7000 lakosú Felsőzsolca 95 százaléka víz alá került. Ugyanebben az évben, október 4-én következett be hazánk legsúlyosabb ipari szerencsétlensége és környezetkárosító katasztrófája: a MAL Zrt. vörösiszap-tározója Kolontáron átszakadt, 40 km²-en terült szét a lúgos, maró hatású vörösiszap. Tíz ember hunyt el a katasztrófában, száz fölött volt a sérültek száma. Három településen több száz épület vált lakhatatlanná, a házak tulajdonosai a rajtuk lévő ruhán kívül mindent elveszítettek. A vészhelyzet kezelésében komoly szerepe volt a Magyar Máltai Szeretetszolgálatnak, melyről Adányi Lászlót, a Magyar Máltai Szeretetszolgálat programvezetőjét kérdezte Csóka Balázs.

VÉSZHELYZETBEN

A Magyar Máltai Szeretetszolgálat

► **Egy katasztrófa esetén mikor kezdődik az önök munkája? Milyen feladatokkal találkoztak az első időkben, mik az elsődleges tennivalók?**

Az információgyűjtés az első lépés, amely felméréssel kezdődik. Az információkat több forrásból gyűjtjük össze. Van együttműködési megállapodásunk az állami katasztrófavédelmi szervekkel, az első, leggyorsabb információk mégis a sajtóban jelennek meg. Emlékszem, egy hétfői nap volt, amikor egyik kollégám szólt, hogy „kiömlött valami iszap”, nézzünk utána a neten vagy a tévében. Találtam egy rövid hírt néhány képpel, és már tudtam, hogy ebből nagy baj lesz. Szóltam az ügyvezető alelnöknek, üljünk autóba, és menjünk le, nézzünk körül. Kora délután elindultunk Devecserbe, útközben egyre több hírt kaptunk a katasztrófáról. Veszprém előtt jártunk, amikor felhívtam vegyészernök feleségemet, nézzem utána, mi az a vörösiszap, mivel lehet semlegesíteni. A tanácsára vettünk ecetet, mert az iszappal együtt szétfolyt lúg okozta a súlyos sérüléseket, azt pedig többek között ecettel lehet semlegesíteni. Akkoriban a Szeretetszolgálat katasztrófavédelmi programvezetője voltam, ezért az autóban mindig volt egy alap-védőfelszerelés. Mindenki tudja, mit találtunk Devecserben... A város közepén álló buszállomáson szabályosan elfoglaltuk a polgárőrök helyiségét, ott alakítottuk ki az első kirendeltségünket, amelyet a

magunkkal hozott dolgokkal azonnal kitaraktunk és használatba vettünk. Már ezen a napon megalakult a védelmi bizottság, melynek a munkájában részt vettünk. Ott voltak a MAL, a települési önkormányzatok, hatóságok képviselői, elindult a védekezési munka koordinációja. Riasztottuk a kollégáinkat. Az első önkénteseink Győrből érkeztek, már az első napon velük kezdtünk el gondoskodni a károsultakról és a védekezésben részt vevőkről.

► **Miben állt ez a gondoskodás?**

Mindig pszichoszociális támogatást nyújtunk. Teajáratos autókat indítottunk a területen. Ezek részben átalakított járművek, részben közönséges kisbuszok, amelyekből forró italokat, helyben elfogyasztható szendvicseket osztottunk. Van ezeken a járműveken kötszer, alapvető gyógyszer, és szétosztható higiéniai termék is. A teajárat lényege elsősorban nem az ételmisszerosztás, hanem az érintettekkel történő beszélgetés. Tartottuk az emberekben a lelket, közben mi is tájékozódunk az összes lehetséges körülményről.

► **Az azonnali segítség és a felmérés összefonódik.**

Világos volt, hogy egész mást kell kitalálni, mint ami általában működni szokott pl. az árvizek esetében. Látni lehetett, hogy az emberek a sportcsarnokban, iskolai tanteremben nem tudnak hónapokat eltölteni. Ez nem egy

árvíz volt, ahol bemegy a víz a házba, néhány nap múlva kimegy, és némi takarítás után vissza lehet költözni. Laikus szemmel is nyilvánvaló volt, hogy nagyon komoly károk keletkeztek az épületekben, közművekben, úthálózatban. Akkor jött az ötlet, hogy próbáljunk albérletet szerezni ezeknek az embereknek. Volt, aki el tudott menni a rokonaihoz. Hónapokon keresztül egy fedél alá több családot összehárni lehetetlen, óhatatlanul feszültségekhez vezet. A gyerekeknek tanulni kell, a szülőknek munkába kell menni, ehhez valahol lakni kell. Nem kevés ember szembesült ezzel a problémával, így hát nekiálltunk lakásokat keresni. Gyakorlatilag egy albérlet-közvetítő irodát hoztunk létre Ajkán és Devecserben. A jelentkező rászorulóknak először egy hónapra kaptak elhelyezést, később a hozzánk érkező adományok lehetővé tették, hogy ezt több hónapra meghosszabbítsuk. Természetesen csak azok kaptak ilyen támogatást, akik valóban rászorulóknak voltak. A hatóságok felismerték, hogy a lakhatási kérdést jól tudjuk kezelni, hamarosan hozzánk küldték a károsultakat lakásügyben, és állami támogatást is kaptunk ehhez a programelemhez. Két-három ember dolgozott ebben a programban, akiket erre a munkára vettünk fel, mert ezt nem lehetett csak önkéntesekkel elvégezni. Az első tennivalóhoz még a gyűjtés elindítása is hozzátartozott, hogy a tevékenységünket finanszírozni lehessen.

> Az újjáépítés alatt hogyan változtak a tennivalók, mi volt a feladatuk?

Októberben a felsőzsolcai árvízi munkának még nem lett vége, folyamatosan mindkét irányba jártam budapesti központunkból. Felsőzsolcán az ingó-ságpótlás végén jártunk, Devecserben az azonnali segítség időszaka zajlott nagyjából karácsonyig. A friss zsolcai tapasztalatokat több új elemmel egészítettük ki. Devecserben voltak sebesültek, akiket megmart a lúg. Sebeik gyógyulását Bioptron-lámpás kezeléssel segítettük. Tejáratos szolgáltatunkat fokozatosan csökkentettük, végül egyetlen kisbusz maradt karácsonyig. A kezdeti felfordulás után normalizálódott a helyzet Devecserben, mindenki számára világos feladatmegosztás alakult ki. Az *Újjáépítési Kormányzati Központ* szervezte az újjáépítési munkákat. Heti váltásban dolgoztak itt a *Katasztrófavédelem* szakemberei. A központhoz tartozott egy ügyvédi iroda, ahol elkészültek a kártérítéssel, az új lakásokkal kapcsolatos szerződések. Amikor már mindenki tudta, hogy milyen kárpótlást fog kapni, egy kicsit megnyugodott a helyzet. Az építkezés viszonylag békésen zajlott a Veszprémer Zrt. kivitelezésében. Kolontár és Devecser között volt némi különbség, hiszen másként szocializálódtak emberek éltek a két településen. Kolontár egy falu, ahol az emberek jobban összetartottak, jobban bíztak egymásban. Devecserben több probléma volt, érezni lehetett ezt a különbséget. Részt vettünk a lakossági fórumokon, ahol fő feladatunk a feszültség csökkentése, a párbeszédre épülő együttműködés elősegítése volt. Osztottunk segélycsomagokat, szerveztünk kulturális programokat.

> Az új otthon kialakításában hogyan tudtak segíteni?

A károsultak között voltak, akik nem új ház felépítését kérték kárenyhítésül, hanem máshol vásároltak ingatlant. Akik így döntöttek, többnyire alapos indokkal választották ezt a lehetőséget. Súlyos betegség, vállalkozás azonnali folytatásához szükséges feltételek stb. Ezeket a családokat építőanyaggal, tatarozás megszervezésével és lebonyolításával támogattuk. Az új házakba történő beköltözést követően Devecserben és Kolontáron is a lakberendezési tárgyak beszerzésében segítettünk. Háromcsaládonként elvitük a károsultakat kisbusszal Győrbe, ahol az egyik lakberendezési áruházban vásárolhattak. Elmondtuk nekik, hogy függőnyt, lakásfelszerelési cikkeket – beleértve a konyhafelszerelési tárgyakat is – választhatnak. Díszeket nem tehettek a bevásárlókocsiba, csak felszerelési tárgyakat. Előfordult, hogy valamire azt mondtuk, hogy azt nem lehet, tegye vissza, vagy ha esetleg valami túl csillogót választottak, akkor kértük, hogy válasszanak valami olcsóbbat. A függönyöket is megcsináltattuk, kéthárom hét alatt azok is elkészültek. Az adomány értékét senki sem tudta meg. Azért fontos ez, mert az emberek szeretnek a szomszédokba kacsingatni: ki kap többet, mint én, máris gerjed a feszültség. A mi feladatunk az, hogy a katasztrófát megelőző állapotot segítsük helyreállítani, fizikailag és lelkileg is. Lehetőség szerint mindenki úgy folytathassa az életét, ahogyan korábban zajlott. Tudjuk, ezt nem lehet maradéktalanul elérni, azonban sokat lehet segíteni abban, hogy az érintettek minél gyorsabban vészeljék át a krízist.

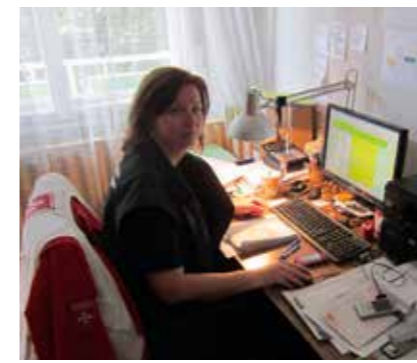
Egy külön akció keretében osztottunk háztartási gépeket is a károsultak számára. Rendkívül színes és sokrétű munkát végeztünk az újjáépítés során. A legfontosabb ebben az időszakban is a pszichoszociális támogatás volt: erőt adni az élet folytatásához a megváltozott körülmények között.

> Több segélyszervezet volt jelen. Milyen volt a kapcsolatuk, együtt tudtak dolgozni?

A *Máltai Szeretetszolgálat* mellett ott volt a *Vöröskereszt*, a *Karitás*, a *Baptista* és az *Ökumenikus Szeretetszolgálat* is. Beosztottuk egymás között a tennivalókat, hogy ne alakuljanak ki párhuzamosságok, és ne legyen túlsegelezés. A vörösiszap-katasztrófa viszonylag kis területet érintő hatalmas káresemény volt, ami óriási médiafigyelmet kapott. Jóval több adomány gyűlt össze, mint ami ahhoz kellett, hogy az élet visszatérjen a normális kerékvágásba. A segélyezésnek az a lényege, hogy a katasztrófa előtti állapotot állítsuk vissza. Az emberek lehetőleg ugyanolyan szinten élhessenek tovább, a katasztrófa ne okozzon az életükben végleges törést. Törekedni kell arra, hogy a segítség ne arra irányuljon, hogy a károsultak sokkal jobb helyzetbe kerüljenek az újjáépítés után, mint azelőtt. Régi házat nem lehet újjáépíteni, tehát bizonyos szempontból lehet jobb helyzetbe kerülni. A nagyipari módszerrel épült új ház mégsem az, amelyet a család részben saját kezével épített, ahol a családi emlékek voltak, olyan tárgyak, amelyekhez személyesen kötődtek, ennek az érték nem ugyanaz a károsultak számára.

> Voltak feszült helyzetek?

Ahová a vörösiszap nem jutott el, oda a személyre szóló segélyezés sem jutott el. Ebből voltak problémák, amelyeket közösen kezeltünk a többi segélyszervezettel. A kormányzat elég jól kezelte a kárenyhítést. A méltányos segítség azon is múlt, hogy kinek mekkora volt a károsult ingatlan, milyen értékű ház volt rajta. Feszültséget okozott az, hogy a károsultak összetartó fogalmakat. Mást jelent a segély,

Fotók: Magyar Máltai Szeretetszolgálat

a kárenyhítés és a kártérítés. Többen követelték, hogy a katasztrófa okozója fizessen kártérítést azután, hogy a számukra összegyűlt adományokat szétosztották közöttük. Ebből az első egy jogi kérdés, ami azután évekig elhúzódott, és ebben egy segélyszervezetnek nincs szerepe. Az viszont baj, hogy az állam adományokat gyűjtött a kármentő alapba. Azért, mert az állami szervezet és az önkormányzat adópénzekből gazdálkodik. A szétosztásra jogszabályokat hoz, vagy testületi döntéseket. Mindkettőnek szigorú korlátai vannak. Példaként: ha az a döntés, hogy 12 éves korig lehet valamit kapni, akkor az 12 éves és egy napos korában már nem jár az illetőnek. Pedig sok esetben még igazságszerűség lenne a támogatásra. Ebből a szempontból a *Máltai Szeretetszolgálat* sokkal rugalmasabb. Mi azt nézzük, hogy az illető számára mi a szükséges segítség, és aztán ellenőrizzük is a segély felhasználását. Ezért tudja a két struktúra egymást jól kiegészíteni.

> Az anyagi károk enyhítése, szállás, ruházat, igazolványok biztosítása mellett nyilván az emberek lelkében lévő törésekkel is foglalkoztak. Mi ezzel kapcsolatban a tapasztalata?

Pszichológusok is voltak a csapatunkban, mert voltak károsultak, akik poszt-traumás stressz betegségben szenvedtek, éjszaka felébredtek, eszükbe jutott a katasztrófa, rokonukat, ismerősüket veszítették el... Ezeket folyamatosan kellett kezelni. Problémát okozott, hogy különböző lakossági fórumokat szerveztek, ahol sokszor nem voltak elég egyértelműek a tájékoztatások, és sajnos mindig akadnak, akik nem objektíven nézik az eseményeket, hanem a vágyaik alapján próbálnak tájékozódni. Azt az információt keresik vagy vizionálják, amelyre vágnak. Ez sok félreértéshez, konfliktushoz vezetett Devecserben is. Mi igyekeztünk a felek közötti kapcsolatot, információáramlást egyértelműsíteni, a feszültségeket elsimítani. Az újjáépítés legszomorúbb része a károsodott épületek bontása volt. Sokan nem értették meg, hogy bármennyire is ők maguk építették azt a házat, és nincs látható gond vele, mégis le kell bontani. Volt olyan probléma, hogy hívtak minket a bontásokhoz, mert a tulajdonos nem akart kimenni a házból. Azonnal menjünk, hozzuk ki a házból. Ilyenkor csilapítottuk a kedélyeket, meggyőztük a hatósági embereket: jól van, kis türelem,

esetleg ma nem kell a markoló, inkább holnap lehet bontani a házat, mert több időre van szüksége a károsultnak, hogy meggyászolja az otthona elpusztítását. A traumák feldolgozásának az időszaka öt évig is eltarthat. Nem lehet mindenkire vonatkoztatva kijelenteni, de legtöbbször ennyi idő alatt csendesednek el az emlékek, távolodnak el a veszteségtől. Ahhoz hasonlít ez, mint amikor az ember elveszít egy hozzátartozót: a gyász feldolgozásának van egy folyamata. Eljön az idő, amikor az események felidézése már nem okoz heves érzelmeket a károsultakban.

> A mi építészeti munkánk 2011 nyár végén az új épületek átadásával lezárult. Bár több alkalommal visszatértünk még egyetemi hallgatókkal építőtáborokba, de az újjáépítési munkánk befejeződött. A Szeretetszolgálat mikor fejezte be a munkáját, egyáltalán: be lehet-e fejezni egy ilyen trauma után?

Amikor megépültek a lakóházak, kiderült, hogy szükség van garázsra, melléképületekre is. Ezeket nem építették újjá. Egy faluban, kisvárosban jogos igény, hogy legyenek ilyen épületek is, hiszen korábban is megvoltak. Az állami szervekkel közösen indítottunk erre egy programot. A melléképületek kivitelezését már mi szerveztük a többi segélyszervezettel együttműködve. A hozzánk beérkező felajánlásokat értelmes, a közösséget szolgáló projektekre költöttük el. Építettünk egy játszótérrel az iskolaudvaron az SAP támogatásával. Osztottunk iskolatáskákat az egész közösségnek. Segítettük a térségbe szervezett építőtáborokat, többek között az építészeket is, akik Devecserben és Kolontáron dolgoztak. Segítettünk elmagyarázni a károsultaknak, hogy ha nem is a zsebükbe került az ilyen-olyan módon összegyűjtött pénz, azt különböző módokon kapták meg. Épült új városközpont, utak, felújítottak iskolát, sok fejlesztés történt – mindez nyilván nem történt volna meg, ha nem gyűlik össze ennyi támogatás. Nagyon nehéz ebben igazságot tenni.

▼ ► Devecser ma. Fotó: Erhardt Gábor

► **Vissza szokott-e járni a katasztrófa sújtotta területekre?**

Amikor arra járok, megnézem az új utcákat, és látom, hogy a károsultak igyekeznek csinosítani az épületeket. Látszik, hogy már élnek a házakban, nem teljesen egyformák az épületek, egy-egy elötetőt toldottak a házhoz, virágok vannak, megnöttek a fák. Most már az övék.

► **Felsőzsolcát említette a beszélgetésben. Beszéljünk arról a katasztrófáról is, ami szintén tíz éve, 2010-ben történt. Más volt az ottani tevékenységük?**

Felsőzsolca annyiban volt más, hogy árvizekre vannak sztenderdjeink, mert már sok árvizet végigcsináltunk. Kezdetben a gáton lévőket kell támogatni, hogy aki kimegy dolgozni, közösségi

szálláson, tornateremben alszik, kapja meg a szükséges támogatást. Az első időszakban nincs értelme tárgyi adománynak, mert a tornatermi kitelepítésben a tábori ágy alá nem lehet betenni a mosógépet. Azért mondom ezt el, mert vannak ellenpéldák. Akik nem ismerik az újjáépítés menetét, rossz ütemben adnak adományokat. Előfordult az is, hogy „lapított tévét” osztottak a sajtó fotósai előtt, miközben sokkal fontosabb szükségletek voltak. Kell persze az is, de nem akkor és nem így, ebből sok nehézség adódott.

Felsőzsolcán is elindítottuk a teajáratot, ami azonnali segítséget nyújtott, beszélgethettünk az emberekkel. A közösségi szálláson a gyerekekkel játszani, a feszültséget tompítani kellett, mert ha sok ember együtt van, abból mindig baj adódik. A védekezőket is segítettük. Például a megfelelő ruházat nélkül kivezényelt rendőröket, akik eláztak az első napon. Vettünk nekik esőkabátokat. Voltak viták egy másik helyszínen a hivatásosok és a helybeli civilek között. Ennek eredményeképpen sikerült elsüllyeszteni a sárban egy hatalmas munkagépet, mert csupa jó szándékból, hozzáértés nélkül mentek vele oda, ahová nem kellett volna. Segítettünk a vitát békés mederbe terelni. Néhány nap múlva kidarúzták a gépet, és lecsillapodtak a kedélyek.

A védekezési időszak után jött a szokásos árvízi menet: bement a víz, összedől a ház, ezt már sajnos ismerjük. Felsőzsolcán megoldódott, hogy ki hova költözzön, sok esetben vissza tudtak menni a saját telkükre, nem volt szükség olyan lakhatási segítségre, mint Devecserben. Az újjáépítés után Felsőzsolcán is a lakberendezésben segítettünk. Ott egy általunk készített bútorkatalógusból tudtak választani. Az árakat itt sem ismerhették meg. A katalógusban lévő tárgyaknak volt egy pontértékük. Mindenki annyi pontot kapott, amennyit saját felmérésünk alapján indokoltnak tartottunk. Ezzel el tudjuk kerülni a feszültség egy részét, de így is keletkeznek problémák: pl. a szomszéd-

nak miért van négyrészes szekrénye. Ilyenkor azt tudjuk mondani, hogy maga is választhatta volna azt, miért használta fel másképp a pontjait.

► **Milyen létszámmal vannak jelen egy-egy katasztrófánál?**

A stáb létszáma mindig attól függ, hogy hány emberre van szükség. Legalább 200 intézményünk van az országban, ami azt jelenti, hogy bárholnan vezényelhetünk embereket. Egy katasztrófa esetén azt tudom mondani például a keszthelyi támogató szolgálatnak, hogy egy db gépkocsi négy emberrel azonnal indul egy hétre... Aki a *Máltai Szeretetszolgálathoz* jön dolgozni, tudomásul veszi: ha valahol katasztrófa történik,

segítünk. A munkatársaink mozgósíthatók. Ez kettős figyelmet igényel a dolgozóinktól. A saját szokásos munkakörüket a legtöbben csak rövid időre függeszthetik fel. Távollétük idejére helyettesíteni kell őket a munkahelyükön. Vannak erre kidolgozott megoldásaink. A saját dolgozókhöz csatlakoznak az önkénteseink. A katasztrófavédelmi szakterületen alkalmazott önkéntesek és saját dolgozóink ki vannak képezve. Képzéseket tartunk számukra. Pontosan tudják, milyen ruhát, védőfelszerelést kell vinni magukkal, és azt is, a helyszínen mindig a helyi máltai vezető a főnök. Ilyenkor ez a vezető a parancsnok, tehát ha egy intézményvezetőnk is elmegy oda dolgozni, akkor „mezei tal-

passá” válik arra az időszakra. A katonai fegyelem nagyon fontos ilyenkor, első-sorban a katasztrófát követő első, rövid időszakban. Mi azért vagyunk nagyon erősek, mert meg tudtuk tenni, hogy az elején Devecserben négy-öt autónk dolgozott éjjel-nappal, ez sok embert kívánt. Önjelölt segítők is akadnak a katasztrófavédelmi munkában, azonban tudomásul kell venni, hogy ez egy szakma, ehhez érteni kell, nem lehet egyik napról a másikra minden felkészültség nélkül belekezdeni.

► **Hogyan kell elképzelni egy helyszíni bázist?**

Helyszíni működésünk bevált protokoll szerint zajlik. A Felsőzsolcán, és korábban,

2001-ben a beregi árvíznél begyakorolt működési elveket valósítjuk meg. Minden alkalommal helyszíni kirendeltséget hozunk létre. Ez a máltai jelenlét filozófiai része. Jelen kell lennünk az érintettek életében, velük együtt kell értük dolgozni, hiszen csak akkor tudunk jól segíteni, ha ismerjük őket, ők pedig elfogadják bennünket. Béreltünk egy házat Devecseren. A földszinten volt az iroda és egy konyha, a garázsban volt a kézi raktár, és az emeleten laktunk. Az alapstáb a katasztrófaéknél két-három ember, akiknél szintén van váltás. Az irodák mellett volt egy ún. fogadóhelyiség, ahová bárki bemehetett, és elmondhatta a panaszát. Ez azonban nem ott volt, ahol a munkavégzés és lakhatás, hiszen a stáb privát szféráját is biztosítani kell. Nagyon sok olyan beszélgetés zajlott, ami a feszültséget próbálta levezetni. Ott szidták az önkormányzatot és a polgármestert, ezáltal kicsit megnyugodtak. Mi pedig ott szedtük össze az információkat és próbáltunk közvetíteni, mert a hiteles információ nagyon fontos: az, hogy mindenki ugyanazt mondja. Az irányítók, segítők nem mondhatnak félreérthető mondatokat, az információt a legegyszerűbb embernek is jól kell megértenie. Ismeretes a k. u. k. őrmester történet. Akkor volt jó a parancs, ha az őrmester megértette. Ha nem, a parancsnok volt a hibás. A szociális munkában is használatos ez a teszt. Ha a károsulttal folytatott beszélgetés során kiderül, hogy nem tudja a kapott információt helyesen visszamondani, pontosítani kell addig, amíg jól megérti, miről van szó. A fogadóhelyiségben vezetett munkanaplóban rögzített információk alapján találjuk ki egyébként, hogy mit csináljunk, hol van még szükség a munkánkra. A fogadóhelyiségben is felkészült embereink ülnek. Olyanok, akik sokat foglalkoztak hajléktalanokkal, szenvedélybetegekkel, drogosokkal. Gyakorlott szociális munkások, szociálpedagógusok. Olyan embereink vannak, akik értnek a mérges néni lecsendesítéséhez, de a tábornok lecsillapításához is, akit a mérges néni idegesít...

▼ ► Devecser ma

► **Jól érzem, hogy mindez speciális elhivatottságot kíván a munkatársaitól?**

Így van. Ez egy érdekes munka. Egy tanácsadóban dolgozó tapasztalt kolléga, aki például a hétköznapi munkájában alkoholbetegekkel és hozzátartozóikkal foglalkozik, szívesen elmegy egy hétre egészen más körülmények között dolgozni, mivel ez számára is érdekes, és

tanulhat ott. Ezt egy továbbképzésnek is fel lehet fogni, de nem kívánom, hogy sok ilyen legyen.

► **Mi a működési területük határa, van-e egyáltalán?**

Elsősorban a Kárpát-medencében dolgozunk, de voltam Srí Lankán a cunaminál, a kollégám Szíriában, Jordániában is dol-

Fotók: Erhardt Gábor

gott. Amire igény, felkérés és támogatás van, oda megyünk. Magyarországi tevékenységünket hazai támogatásokból, adományokból tudjuk megvalósítani, mert erre nincs más forrás. A külföldi munkákra nemzetközi fejlesztési programok pályázataiból tudunk forrást találni. Munkám során foglalkozom nemzetközi fejlesztéssel és a határon túli magyarok támogatásával, mert szerencsére ritkán van katasztrófa. Minden katasztrófamunka állandó ciklus szerint zajlik. A felkészülés a leghosszabb idő. Amikor megtörténik az esemény, jön a beavatkozás, végül az értékelés, és kezdődik minden előlről. Minél több eseményen voltunk, annál több tapasztalatra teszünk szert.

► **Mennyire nehéz máltaiaként ezeket a tragédiákat feldolgozni, mi képes előre-hajtani az itt dolgozókat éveken keresztül?**

A katasztrófaürelveken a kollégák he-tente váltják egymást. Van egy kemény mag, négy-öt ember, közéjük tartozom én is. A katasztrófavédelem a szakterületünk, ezt hivatásszerűen csináljuk. Nekünk is megvan a saját védekezési rendszerünk, miként tudjuk mindezt feldolgozni. Kibeszéljük, értékeljük a dolgokat. Időnként elmegyünk a „kocsma-poszttraumatikába”, azaz egy közös sörözésre. Másképpen nem lehet ezt a munkát csinálni. A vörösiszap-katasztrófa óta betöltöttem a 65. életévemet, nyugdíj mellett dolgozom tovább mint programvezető. A főnöki feladatokat már átadtam egy tapasztalt, fiatal kollégámnak. Ez nagyon összetett, érdekes munka. Állandóan változnak a kihívások, nincs két teljesen egyforma esemény. Folyamatosan kell tanulni. Szigorú

szabályok vannak, ugyanakkor szükséges a nagyfokú kreativitás. A helyszíni munka során az ember megtapasztalja, hogy sokkal több szeretetet kap a károsultaktól, mint amennyit ő adni tud.

► **Milyen formában lehet támogatni az önk munkáját?**

Három módon támogathatnak bennünket. Lehet jelentkezni a katasztrófavédelmi képzésünkre. Talán az ősszel lesz megint, ezeket a honlapunkon hirdetjük meg, bár a Covid-vírus megjelenése mindent felülírhat. Ezeknél a képzéseknél szükséges a személyes kontaktus, mivel sok helyzetgyakorlat van. Lehet pénzzel is támogatni a munkánkat, a honlapunkon elérhető a számlaszámunk. Katasztrófa idején sok fölösleges adományt kapunk, mindig a ruhát hozzák, vagy

egyéb tárgyakat. A ruhát ki kell válogatni, raktározni kell, amivel semmit nem lehet kezdeni, azt meg kell semmisíteni, és ez sokszor nagyon sokba kerül. Csak olyasmit szabad adományozni, amit magunk is felvennénk, tehát csak tiszta, és nem szakadt holmírról lehet szó. Sajnos legtöbbször nem értik az adományozók, hogy az a világ elmúlt, amikor Magyarországon olyan szegénység volt egyes helyeken, hogy bármit oda lehetett adni. A pénzadomány a legnagyobb segítség. 500 Ft adomány sokkal többet ér, mert arra lehet költeni, amire az adott pillanatban szükség van. Aki pénzt ad, szabadságot ad, munkánk hatékonyságát növeli. Harmadrészt ilyen beszélgetésekkel lehet támogatni a munkánkat, amikor bemutathatjuk, hogy van értelme annak, amit csinálunk.

**WHOM TO CALL IN AN EMERGENCY
THE HUNGARIAN CHARITY SERVICE OF THE ORDER OF MALTA**

The Hungarian Charity Service of the Order of Malta played a major role in responding to the red mud disaster. We interviewed László Adányi, the programme manager of the charity service. The most important thing during this period was providing psychosocial support to the victims, giving them the strength to continue with their normal lives. "Our job is to help restore the physical and mental health of victims. Whenever possible, everyone should go on with their lives the way they used to. We are aware of the fact that this is cannot be fully achieved, but much can be done to help those affected get through the crisis as quickly as possible."